

bakalářskou
Posudek na diplomovou práci

Štěpána Kabeše

Povídková tvorba Nagība Mahfūze ve světle literárně kritické analýzy překladu díla

Předkládaná diplomová práce je další studií v oblasti výzkumu literárního díla Nagība Mahfūze. **Štěpán Kabeš** se zaměřil na autorovy povídkové texty z druhé poloviny 60. let 20. století, tj. existencialisticko-surrealistické etapy vývoje moderní arabské literatury. Diplomová práce se vyznačuje přehledným logickým členěním – 1. Úvod, 2. Překlady Mahfūzovy literatury do češtiny a slovenštiny, 3. Rozbor a interpretace přeložených povídek (autorem překladů – Š. Kabeš), 4. Translatologické poznámky, 5. Závěr, 6. Seznam použitých pramenů a literatury.

V úvodní kapitole se diplomant zabývá jednotlivými etapami Mahfūzova díla. Zvláštní pozornost věnuje období existenciálního realismu a v jeho rámci pak problematice tzv. malých románů Nagība Mahfūze. Vychází z publikace V. N. Kirpičenko, která je pokládá za vnitřně jednotný cyklus podobný cyklu káhirských sociálních románů. Š. Kabeš zde velmi správně poukazuje na shodné rysy obou cyklů – vnitřní monology charakterizující spory, které vedou hrdinové sami se sebou, náhlé změny emotivních stavů hrdinů aj.

Tématem druhé kapitoly jsou překlady Mahfūzovy tvorby do češtiny a slovenštiny. Diplomanta zajímají především povídky ze 60. let; zamýšlí se nejen nad úlohou osudu, ale i snu, často ztvárnovaného v podobě absurdních, surrealistických či magicko-realisticckých obrazů. Překlad románového díla do češtiny reprezentuje *Skandál v Káhiře*. Srovnání tohoto díla s Balzakovým *Otcem Goriotem* zapadá do celkové koncepce hodnocení Mahfūzova díla. V textu románu *Zlodej a psi*, přeloženého do slovenštiny, vidí badatel řadu filozoficko-etických aspektů Camusova *Cizince* a Dostojevského *Zločinu a trestu*. Výčet děl doplňuje slovenský překlad románu *Putovanie Ibn Fattúmu*, jehož alegoricko-symbolické ladění připomíná autorův román *Děti naší čtvrti*.

Třetí kapitola diplomové práce zahrnuje diplomantův rozbor tří povídek ze sbírky *Pod deštníkem*. Při analýze symbolických rovin povídkových textů vychází Š. Kabeš z vlastních překladů, které podrobuje kritickému hodnocení. Text povídky *Spánek* ho inspiruje k úvahám o smyslu Wittgensteinova výroku „o čem nelze mluvit, o tom se musí mlčet“ při analýze jejího obsahu. Správně poukazuje na skutečnost, že právě poučený a pečlivý čtenář může ve studovaných textech objevit širokou škálu filozofických významů. Povídka *Tma* poskytuje badateli prostor k ověření vlivu některých mystických/súfijských myšlenkových směrů na arabskou literární tvorbu druhé poloviny 60. let. V povídce *Tma* se prolínají dvě archetypální osy – dobro a zlo – v podání schizofrenického vypravěče neustále bojujícího s potlačeným superegmem. Diplomant při interpretaci děje této povídky velmi dobře aplikoval Freudovo schéma lidské osobnosti. Třetí kapitolu pak uzavírá obecné shrnutí závěrů badatelovy překladatelské a interpretační práce. Příklon k fatalismu a existencialistickému vnímání světa je základním rysem tohoto období, v němž se Nagīb Mahfūz oprostil od dosud používaných syžetových a kompozičních prvků.

Čtvrtá kapitola je věnována translatologickým poznámkám. Š. Kabeš zde rozebírá některá úskalí literárního překladu z arabštiny do češtiny (slovenštiny). Na řadě příkladů dokumentuje obtížnou převoditelnost jednotlivých idiomů a kulturních archetypů. Přehledný závěr obsahující výsledky badatelského úsilí dokládá diplomantovu schopnost přesně formulovat své názory a myšlenky.

Poznámky a podněty:

1. *Otázka vztahu „poučeného“ čtenáře k literárním textům ze 60. let by si zasloužila podrobnější výklad, zejména vzhledem ke kulturním a společenským poměrům studovaného období (s. 14 – 15).*
2. *Poznámka týkající se Agathy Christie by získala větší výpovědní hodnotu, pokud by byla zasazena do kontextu dobových nároků na estetickou a obsahovou stránku literárních děl (s. 19).*
3. *V části nazvané Obecná komparace přeložených povídek se nabízí možnost širšího (obecnějšího) srovnání Mahfūzovy povídkové tvorby od třicátých do sedesátých let minulého století (s. 22 – 23).*

Diplomová práce **Štěpána Kabeše** **Povídková tvorba Nagība Mahfūze ve světle literárně kritické analýzy překladu díla** představuje hodnotnou původní literárně-translatologickou studii opírající se o hlubokou znalost pramenů a odborné literatury. Text diplomové práce je dokladem autorovy vědecké korektnosti, badatelského zaujetí a metodické důslednosti.

Navrhoji hodnocení známkou „výborně“.

V Praze, 19. 6. 2013

Doc. PhDr. František Ondráš, PhD.,
vedoucí diplomové práce